

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Ochrana spotřebitele při čerpání spotřebitelských úvěrů
Consumer's Protection when Drawing Consumer Credit

Student:
Vedoucí bakalářské práce:

Ivana Pallová
Mgr. Damian Czudek

Ostrava 2012

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra práva

Zadání bakalářské práce

Student: **Ivana Pallová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208R011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Ochrana spotřebitele při čerpání spotřebitelských úvěrů**
Consumer's Protection when Drawing Consumer Credit

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Právní úprava dle zákona
  3. Práva a povinnosti spotřebitele při uzavírání spotřebitelských úvěrů
  4. Srovnání obchodních podmínek vybraných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DOHNAL, Jakub. *Spotřebitelský úvěr: praktická příručka s příklady a judikaturou*. Praha: Leges, 2011. 128 s. ISBN 978-80-87212-76-9.
- HULVA, Tomáš. *Ochrana spotřebitele*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. 451 s. ISBN 80-7357-064-5.
- TOMANČÁKOVÁ, Blanka. *Ochrana spotřebitele v praxi se vzory a příklady*. Praha: Linde, 2008. 222 s. ISBN 978-80-7201-695-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Damian Czudek**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení studenta

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechnu použitou literaturu a podklady.

V Ostravě .....

.....

Podpis studenta

Poděkování

Moje poděkování patří Mgr. Damianu Czudkovi za cenné rady a trpělivost, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Obsah:

1.	Úvod.....	3
2.	Právní úprava dle zákona	4
2.1	Obecné vysvětlení pojmu spotřebitel a jeho ochrany	4
2.2	Evropské právo a integrace.....	5
2.3	Rozbor zákona o spotřebitelském úvěru.....	7
2.3.1	Vymezení působnosti.....	7
2.3.2	Účastníci závazkové vztahu.....	8
2.3.3	RPSN a další důležité pojmy	10
2.4	Prostředky ochrany	15
2.5	Spotřebitelský úvěr obecně.....	16
3.	Práva a povinnosti při uzavírání spotřebitelských úvěrů	18
3.1	Právo spotřebitele na informovanost	18
3.2	Povinnost posuzovat bonitu dlužníka ze strany věřitele.....	21
3.3	Zánik smlouvy o spotřebitelském úvěru a jeho následky	22
3.3.1	Výpověď úvěrové smlouvy na dobu neurčitou.....	22
3.3.2	Odstoupení od úvěrové smlouvy	24
3.3.3	Předčasné splacení spotřebitelského úvěru	25
3.4	Koupě zboží na splátky a odstoupení od smlouvy	27
3.5	Mimosoudní řešení sporů	28
3.5.1	Finanční arbitr.....	29
3.6	Dozorové orgány	30
3.6.1	Česká obchodní inspekce.....	30
3.6.2	Česká národní banka.....	31
3.7	Správní delikty.....	32
4.	Srovnání obchodních podmínek vybraných poskytovatelů sp. úvěrů.....	34

4.1	Porovnání bankovního a nebankovního poskytovatele sp. úvěrů.....	34
4.1.1	Spotřebitelský úvěr od České spořitelny	34
4.1.2	Spotřebitelský úvěr od Home Credit	35
4.1.3	Zjištěné skutečnosti.....	36
4.2	Výsledky internetového dotazování	38
5.	Závěr.....	44
	Seznam použité literatury	45
	Seznam zkratek.....	47

1. Úvod

V současném moderním světě je ochrana spotřebitele významným integračním prvkem vyspělého tržního hospodářství a svobodného podnikání. Politika ochrany spotřebitele je ve vyspělých zemích pokládána za velmi důležitou oblast a proto se jí v dnešní době věnuje víc a víc pozornosti. Tržní hospodářství nemůže samo o sobě vyřešit všechny problémy na trhu, a proto je nutné, aby do těchto procesů vstupovaly i státní orgány. Ty se snaží řešit situace, kdy je spotřebitel vystaven různým rizikům, jak ekonomickým, tak i fyzickým (zdravotním).

V této práci se zabývám především oblastí ochrany spotřebitele ohledně poskytování spotřebitelských úvěrů. Toto téma a hlavně obecně téma spotřebitelských úvěrů je každodenně diskutovaným a občané se s ním setkávají stále častěji. Zákon o spotřebitelském úvěru prošel 1. 1. 2011 novelizací, a proto práce bude také v důležitých oblastech poukazovat na změny, kterými se tento zákon výrazně upravil.

Cílem mé práce je zjistit, kterým institucím dávají občané přednost v případě žádosti o spotřebitelský úvěr. Dále se v mé práci budu věnovat porovnání dvou institucí, bankovní a nebankovní, kde budu srovnávat především výhody a nevýhody nastavených obchodních podmínek u konkrétních dvou institucí, které budou vyhodnoceny z dotazníku jako nejpoužívanější a nejznámější. Smyslem tohoto porovnání bude především zjištění přesné částky, určující, u které společnosti je čerpání úvěru finančně výhodnější a o kolik. Dále budou uvedeny doplňující informace z veřejného mínění občanů, které budou vycházet z internetového dotazníku zhotoveného pro účely této bakalářské práce.

2. Právní úprava dle zákona

Ochrana spotřebitele se zabývá mnoha oblastmi od nákupu různých výrobků až po užívání různých služeb, jako například finanční poradenství. Rozhodla jsem se nejprve vysvětlit obecně ochranu spotřebitele ze širší perspektivy, a poté se zaměřuji na vymezení oblasti spotřebitelských úvěrů.

2.1 Obecné vysvětlení pojmu spotřebitel a jeho ochrany

Spotřebitelem je dle zákona o ochraně spotřebitele¹ každý, kdo nakupuje výrobky nebo služby za jiným účelem, než aby s nimi podnikal. Spotřebitelem tedy může být obecně jak fyzická osoba (jednotlivec), tak i právnická osoba (organizace) nebo také domácnost; podnikatel i nepodnikatel. Zkrátka každý, kdo si prostřednictvím obchodu opatřuje výrobky nebo služby k uspokojení svých potřeb.² Důležitým kritériem, zda podnikatel se spotřebitelem je skutečnost, zda daná věc u podnikatele končí, tzn., bude jím spotřebována, nebo zda bude posunuta ve spotřebitelském řetězci dále k jinému subjektu. Podnikatel tak bude spotřebitelem např. v situaci, kdy si pořídí vybavení do své kanceláře.³

Každý spotřebitel má *právo na ochranu*, což vyplývá z 5 základních práv spotřebitele, které schválila Rada Evropské unie v dubnu roku 1975 v „Prvním programu Evropského společenství pro ochranu spotřebitele a informační politiku“, jehož součástí byla „Charta práv spotřebitele“. ⁴

Mezi tato práva patří:

- právo na ochranu zdraví a bezpečnosti
- právo na ochranu ekonomických zdrojů
- právo na náhradu škody
- právo na srovnávací informace
- právo na zakládání spotřebitelských sdružení.

---

¹ Zákon č. 634/1992 ve znění pozdějších předpisů.

² HOROVÁ, Olga. Ochrana spotřebitele. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2004, s. 7. ISBN 80-245-0690-4.

³ Kdo je vůbec spotřebitelem?. Businesscenter.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://business.center.cz/business/pravo/ochrana_spotrebitele/otazky-odpovedi.aspx

⁴ HOROVÁ, Olga. Ochrana spotřebitele. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2004, s. 9. ISBN 80-245-0690-4..

Konkrétně pro oblast spotřebitelských úvěrů je důležité „právo na ochranu ekonomických zájmů“. Spočívá v tom, že kupující nebo uživatel musí být chráněn proti nesprávným praktikám prodávajícího, jako mohou být například podmínky úvěrů, atd.

Stanovení těchto práv a pravidel pro jejich uplatňování bylo velmi nutné, jelikož spotřebitelská práva jsou životně důležitou složkou správně fungujícího trhu. *„Spotřebitel je slabším subjektem trhu, který by byl bez přiměřené ochrany svých práv jako jednotlivec vůči podnikům, disponujícím velkými finančními prostředky, právníky, parlamentními lobby atd. naprosto bezmocný.“*⁵

Ochrana spotřebitele můžeme tedy obecně nadefinovat jako systematickou, cílevědomou činnosti občanů a vlády, směřující k posílení postavení spotřebitele na trhu a k zajištění a udržování přiměřené ochrany mezinárodně uznaných práv spotřebitelů.

*„Ochrana spotřebitele prostřednictvím spotřebitelské politiky je nedílnou součástí hospodářské politiky každého vyspělého státu s fungující tržní ekonomikou.“*⁶

2.2 Evropské právo a integrace

V Evropské unii je ochrana spotřebitele založena na kompromisech. Vždy se hledá cesta, která by vyhověla specifickým potřebám a zvyklostem každého členského státu. Tudíž se hledá společné jádro problému a společné řešení, tedy to, co má ochrana spotřebitele ve všech členských zemích společného.

Téměř vždy se ukáže, že kompromisy jsou možné, že společné jádro zahrnuje skoro vše, co je pravděpodobně pro spotřebitele opravdu potřebné a že zdánlivě nepřekonatelné rozdíly pramení spíše ze snahy výrobců chránit si své trhy mimotržními prostředky.

Evropská spotřebitelská politika jistě nepatří mezi uzavřené záležitosti, v budoucnu je možné očekávat některé úpravy a drobné změny, avšak nějaké podstatné určitě ne.⁷

Co se týče Evropské unie a spotřebitelských úvěrů, v členských zemích je tento úvěr velmi rozšířený. V komentáři ke směrnici o spotřebitelském úvěru Evropská komise uvedla fakt, že téměř každý spotřebitel v Evropě má nějaký úvěrový závazek, např. ve formě půjčky

---

⁵ HOROVÁ, Olga. Ochrana spotřebitele. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2004, s. 9. ISBN 80-245-0690-4.

⁶ Tamtéž, s. 15.

⁷ Práva spotřebitele v Evropské unii. BusinessInfo.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/prava-spotrebitel-v-evropske-unii/1000521/7893/>

nebo kupní smlouvy na splátky, a že se tudíž tento druh úvěru stal stálou součástí každodenního života evropských občanů. V rámci Evropské unie je možnost poskytovat spotřebitelské úvěry i přes hranice daného státu. Proto Evropský parlament a Rada přistoupily k harmonizaci některých aspektů spotřebitelského úvěru s cílem zvýšit informovanost spotřebitele. Tato informovanost se týká především celkových nákladů spojených s poskytnutím úvěru a jeho jistoty při uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru.

Obdobně jako ostatní směrnice též Směrnice o spotřebitelském úvěru (87/109/EHS) má minimální doložku. Je tedy přípustné, aby členské státy ponechaly v platnosti nebo v budoucnosti přijaly předpisy, které ve prospěch spotřebitele upraví vyšší úroveň jeho ochrany.

Směrnice o spotřebitelském úvěru (87/109/EHS):

- vztahuje se na smlouvy o úvěru, na základě nichž věřitel poskytuje anebo se zavazuje poskytnout spotřebiteli úvěr ve formě odložených plateb, půjčky nebo obdobného finančního uspořádání;
- předepisuje písemnou formu úvěrové smlouvy, její obligatorní náležitosti a uvádí též seznam podmínek, které členské státy mohou označit za podstatné náležitosti - smlouvy o spotřebitelském úvěru;
- definuje výpočet roční procentní sazby poplatku za poskytnutí úvěru;
- stanoví povinnost uvádět jej jak v úvěrové smlouvě, tak při každé nabídce úvěru, reklamě apod.;
- opravňuje spotřebitele, aby své závazky podle úvěrové smlouvy vyrovnal před dohodnutou lhůtou; spotřebitel má v takovém případě právo na poměrné snížení úroku;
- ukládá členským státům, aby zajistily, že osoby nabízející úvěr nebo zprostředkování úvěru budou k takové činnosti řádně oprávněny nebo budou podrobeny dohledu nebo sledování činnosti některou institucí nebo některým ústředním orgánem;
- budou podporovat založení vhodných orgánů, oprávněných přijímat stížnosti v souvislosti s dohodami o úvěru nebo s úvěrovými podmínkami a poskytovat spotřebitelům informace nebo rady.⁸

---

⁸ Práva spotřebitele v Evropské unii. BusinessInfo.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/prava-spotrebitela-v-evropske-unii/1000521/7893/>

2.3 Rozbor zákona o spotřebitelském úvěru

Protože se zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru, ukázal jako nedostatečný a byl věřiteli zcela podstatně obcházen, bylo schváleno legislativní opatření, a to takové, že zákonodárci schválili **zákon o spotřebitelském úvěru**.

Do nového znění zákona byly vkládány velké naděje, jak ze strany spotřebitelů, tak i ze strany podnikatelů. Avšak je nutno podotknout, že zákon tato velká očekávání nesplnil. Nové znění předpisu o spotřebitelském úvěru je v podstatě jen transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru do českého právního řádu.⁹

2.3.1 Vymezení působnosti

Zákon o spotřebitelském úvěru obsahuje vymezení své působnosti jak pozitivním, tak i negativním způsobem.

Pozitivním vymezením Zákona o spotřebitelském úvěru je, že upravuje některá práva a povinnosti související s odloženou platbou, půjčkou, úvěrem či jinou obdobnou finanční službou poskytovanou nebo přislíbenou spotřebiteli věřitelem, případně zprostředkovatelem a zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství.¹⁰

Negativním vymezením je výčet právních vztahů, na které se navrhovaná právní úprava nebude vztahovat je vymezena věcná působnost v ust. § 2. zákona o spotřebitelském úvěru. Toto vymezení vyplývá z implementované směrnice ES. Z působnosti zákona jsou předně vypuštěny půjčky, nebo úvěry poskytnuté pro účely bydlení. Tyto půjčky jsou zajištěny zástavním právem k nemovitosti a jejich účelem je nabytí vlastnictví nemovitosti nebo vypořádání vlastnických práv k nemovitosti, dále pak nabytí členství v bytovém družstvu či změna stavby nebo její připojení k veřejným sítím. Vyloučeny jsou také půjčky a úvěry sloužící k refinancování úvěru nebo půjčky, která financovala některý z výše uvedených účelů. Dále jsou z působnosti zákona vyloučeny půjčky nebo úvěry, jejich celková výše nabývá hodnot nižších než 5 000 Kč nebo vyšších než 1 880 000 Kč. Aby se zamezilo

---

⁹ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 27. ISBN 978-80-87212-76-9.

¹⁰ § 1 zákona o spotřebitelském úvěru

obcházení zákonu tím, že by pro jeden obchodní případ bylo sjednáno více smluv s částkou nižší než 5 000 Kč, považuje se tedy za smlouvu o spotřebitelském úvěru ta smlouva, ve které se dosáhne nebo přesáhne částka 5 000 Kč, a všechny následující smlouvy uzavřené mezi tímž věřitelem a spotřebitelem v období 12 měsíců, na jejichž základě jsou poskytovány finanční prostředky na stejný nebo obdobný účel.¹¹

Nový zákon o spotřebitelském úvěru oproti starému zákonu č. 321/2001 Sb. je pouze opětovným rozšířením smlouvy o úvěru, jehož primární úpravu nalezneme v obchodním zákoníku, avšak některé pojmy jsou nyní o něco jasnější.

„Jestliže by úprava spotřebitelských úvěrů měla skutečně sloužit svému primárnímu účelu, a tedy ochraně spotřebitelů, musela by být její působnost vymezena dle mého názoru v širší rovině. Ukazuje se totiž, že speciální právní předpis na spotřebitelské úvěry postrádá v podstatě efektivitu, když jeho nedodržení v podstatě nevyvolává jakékoli negativní následky pro věřitele.“¹²

Nový zákon bohužel i nadále nevěnuje pozornost limitacím konkrétní hodnoty úrokové míry, RPSN, postihy za nesplacení úvěru, neúměrně velkými garancemi za relativně malou úvěrovanou částku atp. To znamená, že se nezabývá položkami, které jsou rozhodující pro základní posouzení, jestli se jedná o lichvu, či nikoliv.

Dále také neřeší používání rozhodčích doložek ve smlouvách o úvěru, a také jednoznačně neurčuje postupy při změnách smlouvy o úvěru, konkrétně změny platebních podmínek. Zejména to jsou změny čísla účtů.¹³

2.3.2 Účastníci závazkové vztahu¹⁴

Na straně jedné stojí **spotřebitel** jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.¹⁵

Z této definice avšak nevíme, jestli tato daná fyzická osoba má či nemá podnikatelské oprávnění, speciální znalosti nebo splňuje speciální podmínky, které by z ní činily

¹¹ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 27-28. ISBN 978-80-87212-76-9.

¹² Tamtéž s. 29.

¹³ Tamtéž s. 27

¹⁴ Účastníci budou definováni z pohledu zákona o spotřebitelském úvěru.

¹⁵ §3 zákona o spotřebitelském úvěru.

profesionálního zákazníka. Záleží tedy pouze na tom, zda jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání či nikoliv. Skutečnost, zda takto jedná či nejedná, záleží na tom, jak daná osoba vystupuje. Ze smlouvy by mělo být patrné, zda je tato osoba podnikatel. Jinak je automaticky považována za spotřebitele.¹⁶

Na straně druhé smluvního závazkového vztahu stojí **věřitel**, kterého můžeme definovat jako osobu nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.¹⁷

U věřitele nezáleží na tom, zda je fyzickou osobou – podnikatelem, či osobou právnickou. Pokud by však po 1. lednu 2012 osoba soustavně vlastním jménem, za účelem zisku poskytovala nebo zprostředkovávala spotřebitelské úvěry, ani by byla tato osoba oprávněným držitelem živnostenského listu pro živnost „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů“, a současně by neplnila povinnosti podle zákona o spotřebitelském úvěru, dopustila by se jak nedovoleného podnikání, tak správního deliktu podle zákona o spotřebitelském úvěru. Těch spotřebitelů, kterých by se tato skutečnosti dotkla, budou mít právo na ochranu.¹⁸

Dalším účastníkem, který se může (ale nemusí) vyskytovat v závazkovém vztahu je **zprostředkovatel**. To je osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá.¹⁹

Zprostředkovatelem by neměla být organizace, která pouze umožní využití své totožnosti, tedy jména, firmy či značky, k propagaci úvěrových produktů, například úvěrových karet. Jedná se o tzv. co-brandové partnery, kteří mají v některých případech i charitativní charakter. To znamená, že spotřebitel využíváním karetního úvěrového produktu přispívá na nějakou veřejně prospěšnou činnost. Musíme však striktně rozlišovat, zda co-brandový partner skutečně pouze umožňuje využití své totožnosti k propagaci produktu, nebo jestli se aktivně podílí na jeho poskytování, například nabízí spotřebitelské úvěry nebo přijímá žádosti. V takových případech na něj pohlízíme jako na zprostředkovatele.

---

¹⁶ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 27. ISBN 978-80-7400-118-5.

¹⁷ § 3 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

¹⁸ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 28-29. ISBN 978-80-7400-118-5.

¹⁹ § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.

Zprostředkovatelem podle zákona o spotřebitelském úvěru může být také komisionář²⁰, obchodní zástupce nebo mandatář²¹.²²

2.3.3 RPSN a další důležité pojmy

RPSN = Roční procentní sazbou nákladů na spotřebitelský úvěr jsou celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru.²³

Konkrétněji je to roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr, která se rovná současné hodnotě všech nákladů spotřebitele sjednaných ve smlouvě mezi věřitelem a spotřebitelem, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr. RPSN se počítá na roční bázi, kdy jedna strana vzorce 2.1 odpovídá celkové současné hodnotě čerpání a celkové současné hodnotě splátek a plateb poplatků na straně druhé:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^m D_l (1 + X)^{-s_l} \quad (2.1)$$

kde:

- X RPSN,
- m číslo posledního čerpání,
- k číslo čerpání, proto $1 \leq k \leq m$,
- C_k částka čerpání k,
- t_k interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto $t_1=0$,
- m' číslo poslední splátky nebo platby poplatků
- l číslo splátky nebo platby poplatků
- D_l výše splátky nebo platby poplatků
- s_l interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.²⁴

²⁰ Samostatný obchodník obstarávající pro příkazce určitou záležitost

²¹ Ten, kdo v rámci smlouvy mandátní zařídí pro mandanta na jeho účet za úplatu určitou obchodní záležitost uskutečněním právních úkonů jménem mandanta nebo uskutečněním jiné činnosti

²² WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 30. ISBN 978-80-7400-118-5.

²³ § 3 písm. d) zákona o spotřebitelském úvěru.

Poznámky k uvedenému vzorci:

- částky placené oběma stranami v různých okamžicích nemusí být nutně stejné a nemusí být nutně placeny ve stejných intervalech,
- počátečním datem je datum prvního čerpání,
- časové intervaly použité ve výpočtech se vyjadřují v letech nebo ve zlomcích roku. Má se za to, že rok má 365 dní (nebo 366 dní u přestupných roků, 52 týdnů nebo 12 stejně dlouhých měsíců. Takový měsíc má 30,41666 dní (tzn. 365/12), a to bez ohledu na to, zda se jedná o přestupný rok,
- výsledek výpočtu se vyjadřuje s přesností na nejméně jedno desetinné místo. Je-li hodnota číslce na následujícím desetinném místě větší nebo rovna 5, hodnota na příslušném desetinném místě se zvyšuje o jednu,
- rovnice může být přepsána pomocí jediné sumy a tokové veličiny (A_k), která bude kladná nebo záporná, jinými slovy buď zaplacená, nebo obdržena v obdobích 1 až k, vyjádřeno v letech, tj. rovnice 2.2

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k} \quad (2.2)$$

S představuje současný zůstatek toků. Je-li cílem udržet rovnost toků, hodnota je nulová.

Do celkových nákladů se nezahrnují:

- náklady splatné spotřebitelem v důsledku neplnění některého ze závazků stanovených ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr
- jiné náklady než kupní cena, kterou je spotřebitel povinen při koupi zboží nebo poskytnutí zboží nebo poskytnutí služeb zaplatit bez ohledu na to, zda je transakce uskutečněna s využitím spotřebitelského úvěru nebo bez jeho využití
- náklady na účet ke spotřebitelskému úvěru, pokud je zřízení tohoto účtu nepovinné, které byly samostatně uvedeny ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo v jiné smlouvě uzavřené se spotřebitelem.²⁵

---

²⁴ § 10 zákona o spotřebitelském úvěru.

²⁵ § 10 zákona o spotřebitelském úvěru.

Výpočet roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr je založen na předpokladu, že spotřebitelský úvěr bude trvat po dohodnutou dobu a že věřitel a spotřebitel splní řádně a včas své povinnosti.²⁶

Mohou však nastat nepředvídatelné situace, jako například předčasné splacení a tím i zkrácení dohodnuté doby úvěru, nebo prodlení věřitele či spotřebitele při plnění jejich povinností. Tyto situace jsou však objektivně nepředvídatelné, tudíž ve vzorci nejsou obsaženy.²⁷

To se týká i případů, kdy je ve smlouvě o spotřebitelském úvěru povolena možnost změny úrokové sazby nebo výše plateb s úvěrem souvisejících, které jsou zahrnuté do RPSN. Tyto hodnoty se nedají v době výpočtu číselně vyjádřit, a tak se má pro účely výpočtu za to, že úroková sazba a ostatní platby zůstávají neměnné a budou platit do konce účinnosti této smlouvy. I kdyby všichni odborníci odsouhlasili, že dojde k poklesu referenční úrokové sazby, takový předpoklad nelze při výpočtu RPSN zohlednit.²⁸

V případě potřeby se při výpočtu RPSN na spotřebitelský úvěr použijí „dodatečné předpoklady“. Pokud je to potřebné znamená, že nelze příslušné skutečnosti určit ze smlouvy, resp. v případě předmluvních informací z obchodních podmínek věřitele a preferencí spotřebitele.²⁹

Nezbytným údajem pro spotřebitele při uzavírání smluv o spotřebitelském úvěru jsou **celkové náklady**. Ty nám zákon ve svém § 3 e) definuje jako veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek.³⁰

Povinnost doplňkové služby je nutné posuzovat pro konkrétního spotřebitele: pokud například bude věřitel požadovat pojištění u všech spotřebitelů, kteří nenabídnou zajištění pohledávky, musí je u těchto spotřebitelů do celkových nákladů započíst. Avšak nemusí jej započíst u spotřebitelů, kteří nabídli zajištění pohledávky, i když si sami tito pojištění rovněž sjednají. Jednou z povinné doplňkové služby, bez ohledu na to, jestli si spotřebitel sjedná

²⁶ § 10 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru.

²⁷ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 115. ISBN 978-80-7400-118-5.

²⁸ § 10 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru.

²⁹ § 10 odst. 5 zákona o spotřebitelském úvěru.

³⁰ § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

spotřebitelský úvěr či nikoli, je například pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou motorovým vozidlem. Takovéto pojištění se nezapočítává v informačních dokumentech, protože smlouvu o takové službě musel spotřebitel uzavřít nezávisle na sjednání spotřebitelského úvěru. V žádném případě se tak nejedná o službu, jejíž sjednání je závislé na spotřebiteli.³¹

Pokud sečteme celkovou výši a celkové náklady spotřebitelského úvěru, zjistíme tak **celkovou částkou splatnou spotřebitelem**, která bývá v konečném důsledku pro spotřebitele velmi důležitá.³²

Celkové náklady spotřebitelského úvěru tedy představují navýšení úvěru, zatímco celková částka splatná spotřebitelem představuje součet jistiny úvěru a navýšení.³³

Každý spotřebitel má také právo na **možnost přecherpání**. Důležitou podmínkou je však výslovné ujednání smluvních stran, které tímto umožní spotřebiteli možnost zpřístupnit mu peněžní prostředky, které přesahují aktuální zůstatek na platebním účtu spotřebitele.³⁴

V obchodní praxi se spíše setkáváme s pojmy „povolený debet“, „kontokorent“, nebo „povolené přecherpání účtu“. Důležitý je hlavně fakt, že ujednání smluvních stran musí být výslovně, nikoliv nevyřčené, a také to, že úvěr musí být vázán na platební (běžný) účet spotřebitele. Pokud chyběla výslovná dohoda, ale byla by splněna podmínka vazby na platební účet spotřebitele, jedná se o tzv. „překročení“. Takový to úvěr ve formě možnosti přecherpání nemůže poskytovat věřitel, jehož jediné živnostenské oprávnění je „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“. Mohou ho poskytovat pouze některé subjekty z užší skupiny přísněji regulovaných a licencovaných věřitelů, jako jsou např. banky, spořitelny a úvěrní družstva, nebo i samotná Česká národní banka. Aby se jednalo o možnost přecherpání, musí platební účet být schopen existovat nezávisle na možnosti čerpání úvěru. Takže v případě, že by došlo k ukončení oprávnění čerpat úvěr na dobu neurčitou nebo k výpovědi takového úvěru, bude mít spotřebitel i nadále možnost realizovat platební transakce s využitím vlastních prostředků uložených na platebním účtu.³⁵

---

³¹ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 31. ISBN 978-80-7400-118-5.

³² §3 písm. f) zákona o spotřebitelském úvěru

³³ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 32. ISBN 978-80-7400-118-5.

³⁴ §3 písm. g) zákona o spotřebitelském úvěru

³⁵ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 32-33. ISBN 978-80-7400-118-5.

Samozřejmostí každého úvěru jsou úroky, které se sjednávají při podpisu smlouvy. K výpočtu takovýchto úroku se používá **referenční úroková sazba**. Z §3 zákona o spotřebitelském úvěru vyplývá, že je to úroková sazba, která se použije jako základ pro výpočet jakéhokoli úroku, jenž má být uplatněn, a která pochází z veřejně přístupného zdroje a kterou mohou strany smlouvy ověřit, avšak nemohou ji jakkoliv přímo ovlivnit.³⁶

Smlouva o spotřebitelském úvěru se nemusí na referenční sazbu odkazovat, avšak tato sazba umožňuje smluvním stranám se vyhnout fixaci úrokové sazby na dlouhou dobu, která by se mohla projevit jako nevýhodná jak pro jednu, tak i pro druhou stranu.

Touto sazbou mohou být sazby vyhlášené nezávislým orgánem, například sazby České národní banky, nebo objektivně určitelná tržní sazba, jako např. sazba LIBOR³⁷ nebo PRIBOR³⁸.

Definice referenční sazby obsahuje důležitý dovětek „kteou mohou strany smlouvy ověřit, avšak nemohou ji jakkoliv přímo ovlivnit“. Důvodem tohoto dovětku je snaha zamezit obcházení zákona. Nesmí se tedy jednat o sazbu, kterou může některá smluvní strana (v praxi věřitel) přímo ovlivnit, např. nesmí to být referenční sazba, kterou vyhláší samotný věřitel nebo třetí osoba na základě smlouvy s věřitelem.³⁹

Dále pak **celková výše spotřebitelského úvěru** je souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici.⁴⁰

Je to tedy jistina úvěru, která je skutečně čerpaná nebo v budoucnu čerpatelná, nikoliv úvěrový limit uvedený ve smlouvě. V praxi se často můžeme setkat s tím, že spotřebiteli je fakticky dána k dispozici mnohem nižší částka, než je úvěrový limit stanovený ve smlouvě. A dokonce se stává, že úroky jsou v některých případech počítány z úvěrového limitu, místo z doopravdy zapůjčené částky.⁴¹

Spotřebitel by měl být dále obeznámen o existenci **výpůjční úrokové sazby**, která je vyjádřena jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši

---

³⁶ §3 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru.

³⁷ London InterBank Offered Rate – londýnská mezibankovní nabídková sazba; úroková sazba, za kterou si banky navzájem poskytují úvěry na londýnském mezibankovním trhu

³⁸ Prague InterBank Offered Rate – pražská mezibankovní nabídková sazba; úroková sazba, za kterou si banky navzájem poskytují úvěry na českém mezibankovním trhu

³⁹ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 33-34. ISBN 978-80-7400-118-5.

⁴⁰ §3 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru.

⁴¹ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 38. ISBN 978-80-7400-118-5.

spotřebitelského úvěru. Pak **pevnou výpůjční úrokovou sazbou** se bude rozumět jediná výpůjční úroková sazba sjednaná mezi věřitelem a spotřebitelem na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru nebo více výpůjčních úrokových sazeb stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou; nejsou-li ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, stanoveny všechny výpůjční úrokové sazby, považuje se výpůjční úroková sazba za pevně stanovenou pouze pro dílčí období, pro která jsou výpůjční úrokové sazby stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou sjednanou při uzavření této smlouvy.⁴²

2.4 Prostředky ochrany

Mezi základní druhy ochrany práv spotřebitele v souvislosti s časovým okamžikem rozlišujeme ochranu *preventivní* a *následnou*.

Preventivní ochranou práv spotřebitele jsou především zákony na ochranu spotřebitele a s tím související předpisy, dále provádění namátkových kontrol dozorovými organizacemi jako například Českou obchodní inspekci a jinými institucemi.

V momentě, kdy je orgán ochrany upozorněn na podezření z možnosti porušení práva a využije své prostředky k zamezení protiprávnímu jednání, jde o speciální ochranu práv. Takle situace však může nastat jen v případě, že ten, kdo orgán ochrany upozorní, musí předem vědět, že je ochrana jeho práv nějakým způsobem porušena nebo mu hrozí její porušení. S tímto případem se však v praxi setkáváme pouze zřídka, a tak jsou spíše orgány ochrany upozorňovány ve chvíli, kdy již došlo k porušení práv spotřebitele a podnikatel nereagoval na jeho stížnosti. Zde se však již jedná o **ochranu následnou**. Chráněný subjekt má poté 3 možnosti: požadovat obnovení původního stavu, náhradu způsobené újmy nebo přiměřené zadostiučinění za způsobenou újmu.⁴³

Právní ochranu spotřebitelů zabezpečují orgány veřejné moci, a to na bázi *soukromoprávní a veřejnoprávní*.

---

⁴² §3 písm. l)-m) zákona o spotřebitelském úvěru.

⁴³ HOROVÁ, Olga. Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006, s. 22. ISBN 80-245-1106-1.

Příznačným orgánem pro *soukromoprávní ochranu* je soud. Právo soukromé usměrňuje jevy, jejichž dopad se týká některých konkrétních osob, například určitého spotřebitele. Poté záleží pouze na něm, jestli se případné nápravy svých porušených práv bude domáhat či nikoli. Aby byla daná ochrana uskutečněna, musí se subjekt, jeho právo bylo porušeno, sám domáhat nápravy. Ve většině případů se však v praxi stává, že subjekt, jehož právo bylo porušeno, se raději vzdá svých nároků na ochranu práv, než by měl podstoupit soudní jednání, podával návrhy a dlouho dobu čekal na vyřízení záležitosti. Zde se jedná o ochranu typicky následnou tj. až po skutečném porušení práv.

Ochrana veřejnoprávní je pro poškozeného mnohem snadnější především v tom, že od něj nevyžaduje odborné znalosti ani žádnou osobní iniciativu. Veřejné právo reguluje jevy, jejichž dopad se týká všech lidí. Sankce za porušení veřejného práva vydávají určité státní orgány z vlastní vůle a to bez ohledu na vůli jiných osob. Avšak nevýhodou, kterou veřejnoprávní ochrana má, je především to, že provádění prostředků ochrany koná orgán veřejné moci a neumožňuje většinou poškozenému zasahovat do řízení. Naproti tomu výhodou tohoto postupu je rychlost provedení ochrany. Správní řízení je ukončeno v mnohem kratší době než řízení soukromoprávní prováděné soudem. Veřejnoprávní ochrana je tudíž ochranou převážně preventivní (například odejmutí živnostenského oprávnění), ale vydává i opatření, které mají charakter následný (například pokuty za přestupky).⁴⁴

2.5 Spotřebitelský úvěr obecně

Laická veřejnost si myslí, že mezi smlouvou o úvěru a klasickou půjčkou v podstatě neexistuje rozdíl. V neodborném pohledu na věc nebývají tyto dva pojmy vůbec rozlišovány, avšak mezi smlouvou o úvěru (viz Příloha č. 1), která se řídí obchodním zákoníkem⁴⁵ a půjčkou dle obchodního zákoníku jsou zásadní rozdíly. Úprava smlouvy o úvěru v obchodním zákoníku se od úpravy smlouvy o půjčce podstatně liší již tím, že podle ustanovení obchodního zákoníku⁴⁶ má věřitel právo požadovat úroky z poskytnutých peněžních prostředků i za situace, není-li jejich výše v úvěrové smlouvě sjednána. Smlouva o úvěru je tzv. kontraktem konsensuálním a smlouva o půjčce kontraktem reálným. To znamená, že u půjčky je výrazně zesílena důkazní povinnost věřitele ohledně uzavření smlouvy, kde musíme

⁴⁴ HOROVÁ, Olga. Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006, s. 23. ISBN 80-245-1106-1.

⁴⁵ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁴⁶ § 502 odst. 1 obchodního zákoníku.

dokazovat od počátku poskytnutí peněz z důvodu, aby smlouva vůbec vznikla. U smlouvy o úvěru to funguje tak, již u uzavření smlouvy dává věřitel příslib poskytnutí peněžních prostředků.

Ze smlouvy o úvěru vzniká věřiteli povinnost rezervovat a na žádost dlužníka poskytnout v jeho prospěch peněžní prostředky do určité výše, která byla sjednána ve smlouvě, a dlužníkovi vzniká právo úvěr čerpat a povinnost poskytnuté prostředky vrátit i s úroky. Naproti tomu smlouvou o půjčce přenechává věřitel dlužníkovi peníze nebo jiné druhové určení věci a dlužník se zavazuje tyto peníze nebo věci ve sjednané době vrátit.⁴⁷

Z toho vyplývá, že **spotřebitelským úvěrem rozumíme příslib poskytnutí peněžních prostředků podnikatelem fyzické nepodnikající osobě**. Je to tedy v podstatě klasický vztah, kdy na jedné straně stojí podnikatel, jenž má povinnost na základě smlouvy poskytnout spotřebiteli peněžní prostředky, a na straně druhé stojí dlužník-spotřebitel, který má právo tyto prostředky použít, následně je vrátit a zaplatit úroky.⁴⁸

---

⁴⁷ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 23. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁴⁸ Tamtéž s. 24.

3. Práva a povinnosti při uzavírání spotřebitelských úvěrů

Před uzavřením každé smlouvy o spotřebitelském úvěru je nutné, aby spotřebitel plně znal svá práva a povinnosti. Každý věřitel má povinnosti zcela informovat spotřebitele o jeho právech a povinnostech a sám věřitel je povinen tyto práva a povinnosti dodržovat.

3.1 Právo spotřebitele na informovanost

V zákoně o spotřebitelském úvěru je stanoveno, že všechny informace, které je věřitel povinen spotřebiteli poskytnout, musí být stejně výrazné a rozsah informací, které musí věřitel spotřebiteli poskytnout, je taxativně vymezen. Dále je v tomto zákonu stanoveno, že v příloze nalezneme jakýsi formulář (viz Příloha č. 3). Zákon o spotřebitelském úvěru⁴⁹ pak stanoví, že poskytne-li věřitel spotřebiteli informace uvedené na tomto formuláři, který je konkrétně uveden v příloze č. 6 k tomuto zákonu, obecně platí, že splnil své informační povinnosti.

Před uzavřením úvěrové smlouvy by měli spotřebitelé získat přiměřené informace o podmínkách, nákladech úvěru a o svých povinnostech hlavně z důvodu, aby se mohli rozhodovat na základně úplné znalosti věci. Také by měli mít možnost vzít si všechny potřebné informace s sebou a posoudit je. Pro dostatečné posouzení nabídek by tyto informace měly zahrnovat především roční procentní sazbu nákladů úvěru.

*„Je škoda, že zákon nestanovil povinnost informovat spotřebitele ze strany věřitelů vždy pouze prostřednictvím jednotného formuláře, ale tohoto formuláře je možno použít v podstatě dobrovolně.“*⁵⁰

Dále se v zákoně⁵¹ můžeme dočíst, že věřitel je povinen poskytnout náležité vysvětlení, aby byl spotřebitel schopen dostatečně posoudit, zda navrhovaná smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Náležité vysvětlení znamená, že věřitel objasní spotřebiteli všechny předmluvní informace, včetně důsledků prodlení a dále také seznámí spotřebitele o základních informacích jednotlivých nabízených produktech a jejich dopadu na spotřebitele.

Zákon rozlišuje dva druhy informací, které je věřitel povinen poskytnout spotřebiteli, a to informace před uzavřením smlouvy a ty, které jsou nutnou součástí samotné smlouvy o

---

⁴⁹ § 5 ods. 2 zákona o spotřebitelském úvěru

⁵⁰ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 34. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁵¹ § 5 odst. 5 zákona o spotřebitelském úvěru

spotřebitelském úvěru. Tyto informace jsou uvedeny v příloze č. 2 a 3 zákona o spotřebitelském úvěru.⁵²

Před uzavřením smlouvy musí být spotřebiteli poskytnuty informace v těchto oblastech:

A) Obecné informace o spotřebitelském úvěru a právech spotřebitele:

- informace o druhu spotřebitelském úvěru;
- informace o věřiteli, případně o zprostředkovateli spotřebitelského úvěru;
- informace o právu spotřebitele na bezplatné obdržení kopie návrhu smlouvy, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr;
- informace o době, po kterou je věřitel vázán informacemi poskytnutými před uzavřením smlouvy, ve které je sjednáván spotřebitelský úvěr, nebo návrhem na uzavření této smlouvy;
- informace o právu spotřebitele na okamžité a bezplatné vyrozumění o výsledku vyhledávání v databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, je-li žádost o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta na základě vyhledávání v databázi, a o údajích o použité databázi.

B) Informace o nákladech na spotřebitelský úvěr:

- informace o celkové výši spotřebitelského úvěru a podmínkách jeho čerpání;
- informace o výpůjční úrokové sazbě, podmínkách upravujících použití této sazby a případně o jakémkoliv indexu nebo referenční sazbě použitelné pro počáteční úrokovou sazbu, jakož i o době, podmínkách a postupu pro změnu úrokové sazby; uplatňují-li se za různých okolností různé úrokové sazby, uvádějí se výše uvedené informace o všech úrokových sazbách;
- informace o stanovené úrokové sazbě použitelné v případě opožděných plateb nebo smluvní pokutě v případě prodlení spotřebitele a o veškerých dalších důsledcích vyplývajících z prodlení spotřebitele;
- informace o celkové částce splatné spotřebitelem a roční procentní sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr, která musí být dále vysvětlena prostřednictvím reprezentativního příkladu s uvedením veškerých předpokladů použitých pro její výpočet, u níž je věřitel povinen zohlednit požadavky na spotřebitelský úvěr, které mu spotřebitel sdělil;

---

⁵² DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 34-35. ISBN 978-80-87212-76-9.

stanoví-li smlouva, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr, různé způsoby čerpání s různými poplatky nebo výpůjčními úrokovými sazbami a použije-li věřitel předpoklad uvedený v části II písm. b) této přílohy, uveďte, že jiné mechanismy čerpání uplatňované na tento typ spotřebitelského úvěru mohou vést k vyšším ročním procentním sazbám nákladů na spotřebitelský úvěr;

- sdělení případné povinnosti spotřebitele hradit notáři náklady spojené s uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr;
- informace o poplatcích za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání, ledaže je otevření účtu nepovinné, dále o poplatcích za používání platebních prostředků pro platební transakce i čerpání a o veškerých ostatních poplatcích vyplývajících ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a o podmínkách, za nichž lze tyto poplatky změnit;
- informace o zboží nebo službě a o jejich ceně, která by byla placena bez využití spotřebitelského úvěru, v případě spotřebitelského úvěru ve formě odložené platby za zboží nebo službu a smluv o vázaném úvěru;
- informace o výši, počtu a četnosti plateb, jež má spotřebitel provést, případně o způsobu přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení;
- informace o případné povinnosti uzavřít smlouvu o doplňkové službě související se smlouvou, ve které sjednává spotřebitelský úvěr, zejména pojištění, je-li uzavření smlouvy o doplňkové službě povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek;
- informace o skutečnosti, zda případné použití kapitálu vytvořeného platbami spotřebitele namísto splácení spotřebitelského úvěru;
- informace o případném požadovaném zajištění.

C) Informace relevantní k ukončení smlouvy o spotřebitelském úvěru:

- doba trvání smlouvy o spotřebitelském úvěru;
- poučení o právu na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr;
- informace o právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu věřitele na náhradu vzniklých nákladů a o způsobu jejich stanovení.

Výše uvedený výčet není úplný podle přílohy č. 2, ale dostačující pro pochopení základní a také zásadní problematiky.⁵³

Neobsahuje-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, informace v příslušných přílohách zákona a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, od počátku se pokládá spotřebitelský úvěr za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

„Zvýšení informační povinnosti není pro spotřebitele samospasitelné, nicméně je alespoň jedním z mála dobrých kroků, který byl ve spotřebitelské politice učiněn.“⁵⁴

3.2 Povinnost posuzovat bonitu dlužníka ze strany věřitele

Posuzování bonity dlužníků znamená hodnotit tzv. úvěruschopnost spotřebitelů. Zákon stanoví, že věřitel je povinen před uzavřením či před změnou úvěrové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudit s odbornou péčí schopnost spotřebitele úvěr splácet.⁵⁵

Dále tento zákon vymezuje, že informace o možnostech klienta splácet úvěr jsou posuzovány na základě dostatečných informací získaných od spotřebitele. Pokud je to nezbytné, může věřitel nahlédnout do databází umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Pokud však věřitel neposkytne spotřebiteli úvěr na základě informací získaných z databází, zákon mu ukládá povinnost informovat spotřebitele o použité databázi.⁵⁶ Tyto prověřovací databáze můžeme rozdělit do dvou kategorií. Z pohledu provozovatele jsou databáze státní a soukromé, a dále na pozitivní a negativní. Rozdíl mezi pozitivními a negativními databázemi spočívá v tom, že v pozitivní jsou zapsáni všichni, kteří nějaký úvěr splácejí, avšak v negativní se nacházejí pouze ti, kteří se svým splácením měli v minulosti nebo aktuálně mají určité problémy. V České republice existují všechny 4 druhy výše zmíněných registrů.⁵⁷

---

⁵³ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 35-38. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁵⁴ Tamtéž, s. 40.

⁵⁵ §9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru

⁵⁶ §9 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru

⁵⁷ K čemu slouží úvěrové registry?. BUČKOVÁ, Veronika. Finance.cz [online]. 2009 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/210471-k-cemu-slouzi-uverove-registry/>

Mezi důvěryhodné patří například Bankovní registr klientských informací (BRKI)⁵⁸, Nebankovní registr klientských informací (NRKI)⁵⁹ nebo Solus⁶⁰. BRKI a NRKI řadíme jak mezi pozitivní, tak i mezi negativní databáze, zatímco Solus je databází s informacemi výhradně o problémových dlužnících.

Nová právní úprava avšak navíc stanovuje povinnost i pro spotřebitele, a to takovou, že je povinen věřiteli na jeho žádost poskytnout úplné, přesné a pravdivé údaje, nezbytné pro posouzení jeho schopnosti splácet spotřebitelský úvěr.⁶¹

V tomto ohledu ovšem nastává jistá disproporce mezi právy věřitele a spotřebitele, protože je v zákonu stanoveno, že jestliže věřitel s odbornou péčí neposoudí schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, může mu být uložena sankce až do výše dvou miliónů korun českých. Nově dohlíží na tyto povinnosti dva dozorové orgány – Česká obchodní inspekce (ČOI) a Česká národní banka (ČNB), která ukládá i výše stanovenou sankci. Pro spotřebitele naopak žádné sankce stanoveny nejsou i přes to, že to jsou často právě spotřebitelé, kteří uvádějí do smluv nepravdivé údaje za účelem získání pro sebe z úvěru majetkový prospěch. Pokud však spotřebitel poskytne mylné informace, nezůstane z obliga a řeší to poté například příslušné trestněprávní předpisy.⁶²

3.3 Zánik smlouvy o spotřebitelském úvěru a jeho následky

Jedním z nejčastějších případů aktivního ukončení závazku je odstoupení od smlouvy, nebo také výpověď úvěrové smlouvy.

3.3.1 Výpověď úvěrové smlouvy na dobu neurčitou

Výpověď je jedním ze způsobů zániku závazkového právního vztahu. Podle ustanovení § 582 OZ je výpověď zároveň zrušením smlouvy. Avšak v případě, že by tomu tak

---

⁵⁸ Stručný průvodce úvěrovými registry. LLCB [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.llcb.cz/sqlcache/pruvodceuverovymiregistry.pdf>

⁵⁹ Tamtéž viz pozn. 56.

⁶⁰ K čemu slouží úvěrové registry?. BUČKOVÁ, Veronika. Finance.cz [online]. 2009 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/210471-k-cemu-slouzi-uverove-registry/>

⁶¹ §9 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁶² DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 41-42. ISBN 978-80-87212-76-9.

bylo, měla by účinná výpověď stejné důsledky jako u odstoupení od smlouvy. Výpověď se tedy smlouva neruší, ale zaniká závazkový právní vztah a to ve chvíli, kdy se výpověď stane účinná.⁶³

Spotřebitel je oprávněn kdykoliv vypovědět spotřebitelský úvěr sjednaný na dobu neurčitou, a to s okamžitou účinností, pokud nebyla sjednána výpovědní lhůta. Výpověď nesmí být věřitelem zpoplatněna. Sjednaná výpovědní lhůta však nesmí být delší než 1 měsíc.

Věřitel je oprávněn, je-li sjednáno ve smlouvě, ukončit spotřebitelský úvěr sjednaný na dobu neurčitou písemnou výpovědí, a to v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat. Výpovědní lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce.⁶⁴

Pokud je to dohodnuto ve smlouvě, uzavřené na dobu neurčitou, věřitel má dále také možnost ukončit oprávnění spotřebitele čerpat spotřebitelský úvěr v případě, že nastanou tzv. objektivní důvody.⁶⁵

Jedná se o důvody, které nejsou závislé na vůli věřitele. Jsou to tedy buďto okolnosti způsobené vnějšími vlivy (např. nárůst zákonných požadavků na likviditu), rozhodnutí státních orgánů (např. orgánů činných v trestním řízení) nebo okolnosti způsobené spotřebitelem (nesplacení úvěru z jeho strany). V praxi se nejčastěji však setkáváme s variantou, kdy obezřetní věřitelé obvykle pozastavují čerpání úvěru krátce poté, co se spotřebitel dostane do prodlení s jeho splacením. Typické je to v případě spotřebitelských úvěrů ve formě kreditních karet, u kterých má spotřebitel povinnost pravidelně splácet ve smlouvě stanovenou část úvěru.⁶⁶

Věřitel má povinnost informovat spotřebitele o svých záměrech a důvodech vedoucích k takovému to ukončení smlouvy o spotřebitelském úvěru. Musí tak učinit předem nebo bez zbytečného odkladu, a to v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.⁶⁷ Kdyby věřitel svou informační povinnost nesplnil, hrozí mu pokuta až do výše 5 000 000 Kč, a tato situace by se považovala za správní delikt.⁶⁸

---

⁶³ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 43. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁶⁴ § 12 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁶⁵ § 13 zákona o spotřebitelském úvěru

⁶⁶ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 142. ISBN 978-80-7400-118-5.

⁶⁷ § 12 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru

⁶⁸ § 20 odst. 2 písm. b) ve spojení s odst. 5 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.

3.3.2 Odstoupení od úvěrové smlouvy

Dalším druhem ukončení smluvního vztahu mezi věřitelem a dlužníkem je odstoupení od smlouvy. Takovou speciální úpravu umožňuje občanský zákoník⁶⁹, kde je stanoveno, že od smlouvy může účastník odstoupit, jestliže je to v tomto zákoně stanoveno, nebo jiným způsobem dohodnuto účastníky. Zákon o spotřebitelském úvěru umožňuje spotřebiteli odstoupit hned z několika důvodů.⁷⁰

Odstoupení od smlouvy připadá zpravidla tehdy, když se jedna nebo druhá strana prohraší nějakým způsobem. Je to jednostranný, adresovaný právní úkon a vyvolá teda právní účinky v okamžiku, kdy tento projev vůle došel adresátovi.⁷¹

Podle ustanovení § 11 zákona o spotřebitelském úvěru má tedy spotřebitel právo odstoupit od smlouvy bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru. V případě, že tato smlouva neobsahuje takovou informaci, lhůta pro odstoupení neskončí dříve než 14 dnů poté, co věřitel poskytne spotřebiteli chybějící informace. Odstoupení je možné provést pouze písemnou formou. Pokud je nejpozději v poslední den lhůty odesláno věřiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči odstoupení od smlouvy, lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou.⁷²

Došlo-li k takovému odstoupení, je spotřebitel povinen věřiteli bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne odeslání odstoupení, zaplatit jistinu. V tomto případě je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli úrok ve výši, na kterou by věřiteli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od smlouvy nedošlo, a to za období ode dne, kdy byl spotřebitelský úvěr čerpán, do dne, kdy je jistina splacena. V případě odstoupení spotřebitele od této smlouvy nemá věřitel právo požadovat po spotřebiteli žádné další plnění, s výjimkou náhrady nevratných poplatků zaplacených věřitelem orgánům veřejné správy nebo jiným osobám pověřeným výkonem veřejné správy.⁷³

V obchodním zákoníku⁷⁴ je stanoveno, že pokud je na jednom jednání uzavřeno více smluv nebo je více smluv zahrnuto do jedné listiny, posuzuje se každá z těchto smluv

---

⁶⁹ § 48 občanský zákoník.

⁷⁰ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 45. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁷¹ § 11 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁷² DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 45-46. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁷³ WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 132-133. ISBN 978-80-7400-118-5.

⁷⁴ § 275 obchodního zákoníku.

jednotlivě. Jestli však jsou tyto smlouvy na sobě nějakým způsobem závislé, tak zánik jedné z těchto smluv jiným způsobem než splněním nebo způsobem nahrazujícím splnění způsobuje zánik ostatních závislých smluv, a to s obdobnými právními účinky.⁷⁵

Pokud věřitel nebo třetí osoba na základě smlouvy mezi třetí osobou a věřitelem poskytuje doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, okamžikem odstoupení od této smlouvy zaniká i smlouva o doplňkové službě. Věřitel je povinen bez zbytečného odkladu informovat třetí osobu o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo.⁷⁶

Má-li spotřebitel právo na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, podle tohoto zákona, nepoužijí se ustanovení o právu na odstoupení od smlouvy o finančních službách uzavíraných na dálku nebo od smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory.⁷⁷

Pokud by věřitele napadlo stanovit smlouvu na dobu určitou, například na 100 let, a obejít tím v podstatě zákon, je vhodné ho upozornit, že pouhé smluvní ujednání přesahující délku obvyklého lidského života sice ještě nevede k neplatnosti celé smlouvy, ale taková smlouva je smlouvou uzavřenou na dobu neurčitou, jestliže však nejsou dány jiné důvody pro absolutní neplatnost celé smlouvy.⁷⁸

3.3.3 Předčasné splacení spotřebitelského úvěru

Mezi další způsoby zániku závazku dlužníka vůči věřiteli patří předčasné splacení spotřebitelského úvěru. Je to tedy možnost, kdy dlužník vyrovná své závazky dříve, než nastanou např. sankční kroky ze strany věřitele, či situace, kdy dlužník nashromáždí dostatek svých prostředků k uhrazení pohledávky.

Směrnice 2008/48/ES, na základě které je vystavěný právní předpis o spotřebitelských úvěrech, stanoví možnost, že by členské státy měly spotřebitelům umožnit zánik jejich závazků před dobou stanovenou ve smlouvě. Avšak na druhé straně by věřitel měl mít možnost odškodnění za předčasně ukončený smluvní vztah.

---

⁷⁵ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 47. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁷⁶ § 11 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁷⁷ § 11 ods. 5 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁷⁸ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 47-48. ISBN 978-80-87212-76-9.

Dle směrnice je však při stanovování metody výpočtu odškodnění důležité dodržovat několik zásad, a to takových, že výpočet by měl být průhledný a srozumitelný spotřebiteli již v předmluvní fázi a v každém případě také v průběhu plnění úvěrové smlouvy. Metoda výpočtu by navíc měla být snadno použitelná pro věřitele a měla by mu usnadnit kontrolu odškodnění příslušnými orgány.⁷⁹

Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na poměrné snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru.

Pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru má věřitel právo na náhradu nutných a objektivně odůvodněných nákladů, které mu vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením.⁸⁰

Zákon o spotřebitelském úvěru dále také stanovuje částky, které věřitel může požadovat za předčasné splacení úvěru. Výše náhrady nákladů věřiteli totiž nesmí přesáhnout 1% z předčasně splacené části spotřebitelského úvěru, pokud doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru přesahuje jeden rok. Není-li tato doba delší než jeden rok, nesmí výše náhrady nákladů přesáhnout 0,5% z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru.

Nicméně, věřitel nesmí požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení, pokud splacení bylo provedeno v rámci plnění z pojistné smlouvy určené k zajištění splacení spotřebitelského úvěru, typicky z pojištění pro případ smrti nebo trvalé invalidity spotřebitele. Dále také nesmí požadovat náhradu v případě přečerpání, nebo pokud splacení bylo provedeno v období, pro které není stanovena pevná úroková sazba.

V zákoně o spotřebitelském úvěru je také stanoveno, že náhrada nákladů nesmí přesáhnout částku úroku, kterou by spotřebitel zaplatil za dobu od předčasného splacení do skončení spotřebitelského úvěru.

Velmi důležitým upozorněním je fakt, že pokud poskytovatelé spotřebitelských úvěrů budou požadovat po spotřebitelích vyšší částky za předčasné splacení úvěru, než je stanoveno v zákoně, může jim být uložena správní sankce až ve výši 5 000 000 Kč.⁸¹

---

⁷⁹ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 48-49. ISBN 978-80-87212-76-9.

⁸⁰ § 15 odst. 1 a 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

⁸¹ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 49-50. ISBN 978-80-87212-76-9.

3.4 Koupě zboží na splátky a odstoupení od smlouvy

V dřívějším právní úpravě tato situace nebyla nijak upravena, a proto se stávalo, že spotřebitel nemohl uplatnit svá práva. Byly to například případy, kdy si spotřebitel na úvěr pořídil elektroniku, na kterou mu věřitelem byly poskytnuty peněžní prostředky. Ty pak byly převedeny ve prospěch třetí osoby na úhradu zboží.

Jestliže zakoupené zboží bylo v pořádku a smluvní vztah fungoval bez problému, fungovalo všechno bez komplikací. Obtížnější však bylo, když spotřebitel na zboží zjistil vadu a snažil se uplatnit u prodávajícího odpovědnost za vady. V takové situaci se však spotřebitel nemohl domoci prakticky ničeho. Věřitel i prodávající, pokud to byly odlišné osoby, se vymlouvali jeden na druhého, a v konečném důsledku se spotřebitel nedomohl svých práv ani u jedné strany a musel své závazky za úvěr doplatit, i když například od kupní smlouvy odstoupil. Nový zákon však tyto situace dostatečně ošetřil.⁸²

Zákon o spotřebitelském úvěru rozumí smlouvou o vázaném spotřebitelském úvěru takovou smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a která je závislá na smlouvě o koupi zboží nebo poskytnutí služby.⁸³

Má se za to, že smlouva, v níž se sjednává spotřebitelský úvěr, je závislá na smlouvě o koupi zboží nebo služby, pokud je smlouva určena výhradně k financování koupě určitého zboží nebo poskytnutí určité služby a:

- prodávající nebo poskytovatel služby a věřitel je jedna a tatáž osoba,
- věřitel využije služeb prodávajícího nebo poskytovatele služeb ohledně uzavření nebo přípravy smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
- konkrétní zboží nebo služba jsou výslovně uvedeny v úvěrové smlouvě.

Nutno podotknout, že z výše uvedeného výčtu podmínek stačí, aby platila jedna z nich.

Smlouva o vázaném spotřebitelském úvěru stanovuje, že kupní smlouva a úvěrová smlouva jsou na sobě v tomto případě závislé. Proto pokud spotřebitel odstoupí od kupní smlouvy, kde cena nebo služby je plně nebo částečně hrazena spotřebitelským úvěrem, nadále by již neměl být vázán ani smlouvou o vázaném úvěru, a proto tato smlouva zaniká. Věřitel nebo třetí osoba nesmí požadovat žádné sankce za takto zaniklou smlouvu o vázaném spotřebitelském úvěru.

---

⁸²DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 51. ISBN 978-80-87212-76-9..

⁸³ § 14 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

Důležitým ustanovením v případě smluv o vázaném spotřebitelském úvěru je fakt, že se jedná o smlouvy, kde poskytnutý úvěr slouží výhradně k financování smlouvy o dodání konkrétního zboží nebo poskytnutí konkrétních služeb. Povinnost informovat věřitele má spotřebitel. Spotřebitel také v případech smluv o koupi zboží uzavíraných na dálku nebo mimo obchodní prostory nemusí, pokud sám vrátil zboží, vrátit věřiteli půjčené peníze dřív, než mu bude vrácena kupní cena. Toto ustanovení jednak chrání spotřebitele před neplněním podmínek dodavatelem zboží, ale také napomáhá vyvinout tlak na tohoto dodavatele ze strany věřitele. Ten má samozřejmě také dost velký zájem na tom, aby mu poskytnuté peněžní prostředky byly vráceny zpět co nejdřív. Toto ustanovení bylo vloženo z důvodu ochrany spotřebitele, coby slabší smluvní strany zejména v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory. Jedná se zejména o nabídkové (prodejní) akce, kdy je spotřebitelům, zejména seniorům, nabízeno zboží za horentní částky. Většina z nich si nemůže dovolit zaplatit ihned celou částku, a tak se proto upíší k nebankovnímu úvěru. I když se pak spotřebitelé (senioři) snaží odstoupit od smlouvy, prodejci to často tzv. odmítají vzít na vědomí. Pak nastává situace, kdy spotřebitel hradí splátky a zboží bylo vráceno prodávajícímu, aniž by spotřebitel obdržel zpět kupní cenu. Fakticky tak nemůže být odstoupení od smlouvy vykonáno pro prodlení na straně prodávajícího (poskytovatele).

Pokud spotřebitel soudem přiznané nebo prodávajícím či poskytovatelem služby uznané právo na peněžité plnění nebylo ze strany prodávajícího nebo poskytovatele služby dobrovolně uspokojeno, ručí za uspokojení tohoto práva věřitel. To znamená, že pokud prodávající či poskytovatel služby nesplní svůj závazek, například po odstoupení od smlouvy nevrátí peněžní prostředky spotřebiteli, může spotřebitel uplatnit svůj nárok u věřitele, zpravidla jako započtení proti pohledávce věřitele. Současně toto ustanovení povede k vyššímu tlaku na prodejce zboží nebo poskytovatele služeb, protože věřitel je vůči nim přece jen v silnějším postavení než spotřebitel.⁸⁴

3.5 Mimosoudní řešení sporů

Alternativní řešení sporů neboli mimosoudní řešení sporů se odlišují od soudních řešení sporů svou dobrovolností. Záleží pouze na stranách sporu, zda si zvolí právě takovýto druh řešení.

---

⁸⁴ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 51-54. ISBN 978-80-87212-76-9.

Mimosoudní řešení sporů se řídí odlišnými pravidly než soudní cesta a uplatňují se v nich také jiné principy. Řízení probíhá před osobami odlišnými od soudu, je rychlé a v některých případech i méně nákladné.

O mimosoudní řešení sporů je stále větší zájem, studie ukazují, že každý den se v ČR tímto způsobem vyřeší 4 případy.⁸⁵

Pro oblast spotřebitelských úvěrů je tento druh řešení sporů aktuálně diskutovanou novinkou, která přišla v platnost teprve loňský rok 2011. Konkrétně se v průběhu legislativního procesu rozhodlo, že tento problém bude řešen pomocí rozšíření působnosti finančního arbitra.

3.5.1 Finanční arbitr

S účinností od 1. 7. 2011 náleží do kompetence finančního arbitra České republiky, v souladu se zákonem o finančním arbitrovi, také rozhodování sporů v oblasti spotřebitelských úvěrů.

Finanční arbitr rozhoduje spory mezi spotřebiteli a

- a) věřiteli, nebo
- b) zprostředkovateli

pokud jsou splněny další podmínky uložené zákonem o finančním arbitrovi a dalších právních předpisů.⁸⁶

Řízení před finančním arbitrem se svým charakterem blíží spíš rozhodčímu řízení než řízení před soudem. Velkou výhodou je zejména způsob zahájení řízení. Návrh lze podat na vzorovém formuláři (viz Příloha č. 3), kdy návrh na jeho vyplnění nalezneme na webových stránkách finančního arbitra. Další výhodou je, že návrh na zahájení řízení není zpoplatněn, což dává všem spotřebitelům bez rozdílu uplatnit svá práva. Finanční arbitr by měl usilovat o smírné řešení sporu přijatelné pro obě strany.

Přínos rozšíření pravomoci finančního arbitra pro řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů:

⁸⁵ Mimosoudní řešení sporů. DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz [online]. 2010 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/mimosoudni-reseni-sporu-opu/1000818/51600/>

⁸⁶ Spotřebitelské úvěry: Rozhodování sporů v oblasti spotřebitelských úvěrů. Kancelář finančního arbitra [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/spotrebitelske-uvery.html>

- arbitr usiluje zejména o smírné řešení sporů;
- rychlost řízení – stanovení lhůt pro rozhodnutí a pro úkony účastníků, rozhodnutí o námitkách je konečné;
- aktivní přístup arbitra, tj. arbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy;
- řízení je zdarma;
- informační servis arbitra, zejména při sepsání, podání návrhu, možnost použít formulář návrhu.⁸⁷

Arbitr vykonává svou funkci nezávisle a nestranně. To směřuje k zachování principů spravedlivého procesu. Musí se zdržet všeho, co by mohlo budít pochybnosti o jeho nepodjatosti. Za výkon své funkce odpovídá vládě.⁸⁸

3.6 Dozorové orgány

Podle staré verze zákona č. 321/2001 Sb. dohlížela na dodržování zákonů a pravidel v něm stanovených pouze a výhradně Česká obchodní inspekce (ČOI). Avšak v novém zákoně o spotřebitelském úvěru přibývá další dozorový orgán, a to Česká národní banka (ČNB). Ta bude dohlížet na poskytovatele spotřebitelských úvěrů, kteří zde spadají v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Dochází zde tedy k rozšíření její pravomoci. Pod dohled ČOI budou tedy spadat ostatní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů podle ustanovení zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci.

3.6.1 Česká obchodní inspekce

ČOI je orgánem státní správy, organizační složkou státu, kde ústředního ředitele jmenuje ministr průmyslu a obchodu. Člení se na ústřední inspektorát a jemu podřízené inspektoráty se sídly v krajských městech, jako například Praha, Plzeň, České Budějovice, ale i Ostrava. Česká obchodní inspekce je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR.

Kontroluje a dozoruje právnické a fyzické osoby prodávající nebo dodávající výrobky a zboží na vnitřní trh, poskytující služby nebo vyvíjející jinou podobnou činnost na vnitřním

⁸⁷ Novela zákona rozšířila pravomoci finančního arbitra. BusinessInfo.cz [online]. 2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/bankovnictvi-investovani/rozsirene-pravomoci-financniho-arbitra/1000464/62238/>

⁸⁸ § 5 odst. 1 a 2 zákona o finančním arbitrovi.

trhu, poskytující spotřebitelský úvěr nebo provozující tržiště, pokud podle zvláštních právních předpisů nevykonává dozor jiný správní úřad nebo instituce, což v případě dohlížení, zda jsou dodržovány povinnosti stanovené právním předpisem upravujícím sjednávání spotřebitelského úvěru, může také kontrolovat a dohlížet Česká národní banka.⁸⁹

V roce 2011 prováděla ČOI rozsáhlou inspekci, při které kontrolovala nebankovní zprostředkovatele a poskytovatele úvěrů. Zjistila, že nejméně polovina těchto firem nabízejících spotřebitelské úvěry porušuje zákon. Firmy se provinily především klamavou reklamou a chybějícími informacemi u samotných smluv. Konkrétně inspekce prověřila 213 právnických a 77 fyzických osob. Za porušení zákona uložila firmám sto pokut v celkové výši přesahující jeden milión korun. Největší problém podle inspekce neustále představují reklamy nabízející spotřebitelské úvěry a jejich zprostředkování. Reklamy nepoctivých poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů porušují zákon tím, že neobsahují všechny povinné údaje pro zákazníky, u samotných smluv pak často chybějí správné informace o RPSN na spotřebitelský úvěr.

"Nejdůležitější je, aby spotřebitel porovnal částku, kterou si půjčuje, s konečnou sumou, kterou za úvěr zaplatí. A zvážil, zda se mu takový úvěr vyplatí. Jestliže toto nezvládne, pak nemáme jak ho ochránit, protože cenu peněz zákon neřeší," komentoval výsledky kontrol ústřední ředitel ČOI Jan Štěpánek.⁹⁰

3.6.2 Česká národní banka

ČNB je ústřední (centrální) bankou české republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze a jsou jí svěřeny kompetence správního úřadu v rozsahu stanoveném zákonem. Hospodaří samostatně s odbornou péčí s majetkem, který jí byl svěřen státem. Do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a čtyři členové bankovní rady. Všechny členy bankovní rady jmenuje prezident republiky na šestileté období.

Hlavním cílem ČNB je péče o cenovou stabilitu. Dosažení a udržení cenové stability, tj. nízkoinflačního prostředí v ekonomice, je trvalým přispěvkem centrální banky k vytváření

⁸⁹ Kdo jsme - kompetence. Česká obchodní inspekce [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.coi.cz/cs/ocoi/kdo-jsme-kompetence.html>

⁹⁰ ČOI zkontrolovala poskytovatele úvěrů. POLOVINA porušila zákon!. Tn.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/coi-zkontrolovala-uvery-a-rozdala-pokuty-za-milion.html>

podmínek pro udržitelný hospodářský růst. Předpokladem účinnosti měnových nástrojů vedoucích k cenové stabilitě je nezávislost centrální banky.

V souladu se svým hlavním cílem ČNB určuje měnovou politiku, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank, vykonává dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, družstevními záložnami, institucemi elektronických peněz a devizový dohled. Jako ústřední banka poskytuje ČNB bankovní služby pro stát a veřejný sektor. Vede účty organizacím napojeným na státní rozpočet, kterými jsou: finanční a celní úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, úřady práce, příspěvkové organizace, státní fondy, účty napojené na rozpočet Evropských společenství apod. Sídlo ústředí ČNB je v Praze. Sedm regionálních poboček se nachází v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě.⁹¹

Co se týče ochrany spotřebitele při sjednávání spotřebitelských úvěrů, Česká národní banka dohlíží pouze na část poskytovatelů úvěrů spadající do její dozorové pravomoci. Jde především o banky. Na nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů dozoruje pouze Česká obchodní instituce a jiné dozorové orgány, mimo ČNB.⁹²

3.7 Správní delikty

Oproti předchozímu zákonu byly sankční kroky vůči věřitelům a poskytovatelům úvěru zásadně posíleny.

Sankce a pokuty jsou zaměřeny především na oblasti týkající se neúplné reklamy a neposkytnutí předmluvních informací. V takových případech lze uložit věřitelům pokutu až 5 000 000 Kč, což je v takových situacích nejvyšší možná peněžní sankce. Jedná se například o porušení informační povinnosti, o požadování vyšších poplatků za předčasné splacení spotřebitelského úvěru, nesplnění povinností plynoucích z vázaných spotřebitelských úvěrů a jiné. Blíže je tato problematika popsána v § 20 zákona o spotřebitelském úvěru.

„Nižším stupněm provinění“ se ze strany věřitelů považuje neposouzení schopnosti klienta splácet úvěr, ze které je možno udělit pokutu až do 2 000 000 Kč. Nejnížší sankce se ukládají v případech, kdy osoba, která je oprávněná zpracovávat údaje o spotřebitelích za

---

⁹¹ Česká národní banka. O ČNB [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

⁹² Jaké změny přinesl nový zákon o spotřebitelském úvěru?. Sdružení obrany spotřebitelů [online]. 2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.spotrebitele.info/informani-kampa/252-jake-zmny-pinesl-novy-zakon-o-spotrebitelem-uvru.html>

účelem posuzování jejich úvěruschopnosti, neposkytne informace jiným věřitelům, kteří mají sídlo nebo místo podnikání v České republice. Dalším případem je neuveřejnění podmínky přístupu věřitelů k těmto údajům způsobem umožňujícím dálkový přístup. Za takovýto delikt je možno uložit pokutu až do výše 500 000 Kč a ze strany bank a poskytovatelů by to mohl být do budoucna jeden z nejčastějších deliktů.

Při určení výše pokuty se samozřejmě přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následků a k okolnostem, za kterých byl spáchán.⁹³

---

⁹³ DOHNAL, Jakub. Spotřebitelský úvěr: Praktická příručka s příklady a judikaturou. Praha: Leges, 2011, s. 58. ISBN 978-80-87212-76-9.

4. Srovnání obchodních podmínek vybraných poskytovatelů sp. úvěrů

Ve své práci jsem se rozhodla porovnat dva poskytovatele spotřebitelských úvěrů, a to jednu bankovní a jednu nebankovní společnost. Tyto společnosti jsem vybírala podle vlastního průzkumu trhu, který jsem prováděla pomocí internetu. Ze získaných výsledků jsem zjistila, že nejvíce v podvědomí spotřebitelů je nebankovní poskytovatel spotřebitelských úvěrů Home Credit. Co se týče bankovní společnosti, nejvíce respondentů využilo k získání spotřebitelského úvěru Českou spořitelnu. Zbýlými poznatky se budu zabývat v další kapitole své práce.

4.1 Porovnání bankovního a nebankovního poskytovatele sp. úvěrů

Pomocí internetu jsem získala základní informace, které mi umožnily porovnat spotřebitelský úvěr od bankovního poskytovatele České spořitelny a od nebankovní společnosti Home Credit.

4.1.1 Spotřebitelský úvěr od České spořitelny

Spotřebitelský úvěr je určen občanům České republiky s trvalým pobytem na území ČR ve věku od 18 let. Dále v témže věku cizím státním příslušníkům s povoleným trvalým pobytem na území ČR nebo občanům České republiky a cizím státním příslušníkům s trvalým pobytem v zahraničí.⁹⁴

Česká spořitelna poskytuje úvěry v minimální částce 100 000 Kč a jejich maximální výše není stanovena. Řadí se mezi účelové úvěry poskytované bezhotovostně na soukromé účely, jako například na nákup spotřebních předmětů, zaplacení služeb, nákup nových i ojetých automobilů nebo na nákup nemovitosti (rodinné domy, byty, chaty, garáže, ...)

Výhodou tohoto úvěru:

- pevná úroková sazba
- možnost postupného čerpání úvěru
- možnost získat úvěr bez zajištění až do částky 600 000 Kč a to bez ručitele
- výpis z úvěrového účtu zdarma.

---

⁹⁴ Více o půjčce. CSPůjčka [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.cspujcka.cz/viceopujcce/>

Podmínkou založení je prokázat schopnost úvěr v dohodnutém termínu ze svých příjmů splatit a doložení účelu úvěru. Dále musí klient prokázat své příjmy, a to buď ze závislé činnosti pomocí potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu (viz Příloha č. 4), nebo příjmy z podnikání a jiné soustavně výdělečné činnosti. To musí klient prokázat:

- daňovým priznáním za poslední ukončené zdaňovací období (včetně příloh) potvrzené razítkem daňového řádu na každé straně
- dokladem o zaplacení daně
- doklady prokazující oprávnění podnikat.⁹⁵

Tabulka splátek:

Česká spořitelna	
Výše úvěru	100 000 Kč/měsíc
Doba trvání úvěru	84 měsíců (7 let)
Orientační měsíční splátka	1 927 Kč/měsíc
Úroková sazba	14,80% p.a.
Poplatek za zpracování úvěru	1 000 Kč (jednorázově)
Poplatek za vedení účtu	59 Kč/měsíčně
RPSN	17,74%
Celková částka splatná spotřebitelem	167 766 Kč
Přeplatek	67 766 Kč

Tabulka č. 4.1

zdroj: úvěrová kalkulačka⁹⁶

4.1.2 Spotřebitelský úvěr od Home Credit

Spotřebitelský úvěr je určen zletilým fyzickým osobám, které mají stálý zdroj svých příjmů a mohou je doložit potřebným dokladem – Potvrzení o výši příjmu (viz Příloha č. 5).

Spotřebitelský úvěr je možno sjednat od 3 000 Kč do 100 000 Kč a délku splácení si spotřebitel může sám zvolit. Pro nákup zboží do 50 000 Kč stačí pouze prokázat svou

⁹⁵ Spotřebitelský úvěr: Účelový úvěr na platby za služby či zboží. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/spotrebitelsky-uver/o-produktu-d00012962>

⁹⁶ https://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_nfpb=true&_pageLabel=pujcky&docid=internet/cs/uver_ova_kalkulacka_ie.xml

totožnost dvěma doklady, zejména platným řidičským průkazem, platným cestovním pasem, rodným listem nebo platným průkazem zdravotní pojišťovny. Občané ČR musí však vždy doložit občanský průkaz. Při sjednávání spotřebitelského úvěru na 50 000 Kč je dále nutné doložit potvrzení o výši příjmů klienta vystavené zaměstnavatelem na formulář Home Credit, nebo důchodový výměr, daňové přiznání za poslední zdaňovací období, atd.

Klient si může libovolně určit výši záloh, avšak minimální výše závisí na celkové výši poskytnutého úvěru a konkrétním produktu.⁹⁷

Tabulka splátek:

Home Credit	
Výše úvěru	100 000 Kč/měsíc
Doba trvání úvěru	84 měsíců (7 let)
Orientační měsíční splátka	2 159 Kč/měsíčně
Úroková sazba	17,57% p.a.
Poplatek za zpracování úvěru	zdarma
Poplatek za vedení účtu	69 Kč/měsíc
RPSN	20,60%
Celková částka splatná spotřebitelem	181 356 Kč
Přeplatek	81 356 Kč

Tabulka č. 4.2

zdroj: internet⁹⁸

4.1.3 Zjištěné skutečnosti

Dvě výše uvedené tabulky splátek jsem porovnala a došla jsem k závěru, že jednoznačně výhodnější pro spotřebitele je bankovní společnost Česká spořitelna a to hned z několika důvodů.

Červeně je označena vždy méně výhodná varianta pro spotřebitele, zeleně více výhodná.

⁹⁷ Nákup zboží na splátky. Home Credit [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://www.homecredit.cz/cs/produkty/nakup_zbozi_splatky/index.shtml

⁹⁸ <http://www.home-credit-pujcka.cz/tabulka>

Česká spořitelna		Home Credit	
Výše úvěru	100 000 Kč/měsíc	100 000 Kč/měsíc	Výše úvěru
Doba trvání úvěru	84 měsíců (7 let)	84 měsíců (7 let)	Doba trvání úvěru
Orientační měsíční splátka	1 927 Kč/měsíc	2 159 Kč/měsíčně	Orientační měsíční splátka
Úroková sazba	14,80% p.a.	17,57% p.a.	Úroková sazba
Poplatek za zpracování úvěru	1 000 Kč (jednorázově)	zdarma	Poplatek za zpracování úvěru
Poplatek za vedení účtu	59 Kč/měsíčně	69 Kč/měsíc	Poplatek za vedení účtu
RPSN	17,74%	20,60%	RPSN
Celková částka splatná spotřebitelem	167 766 Kč	181 356 Kč	Celková částka splatná spotřebitelem
Přeplatek	67 766 Kč	81 356 Kč	Přeplatek

Tabulka č. 4.3

Snažila jsem se pro své účely stanovit stejné podmínky, aby tato analýza měla dobrou vypovídající schopnost. Podmínky se týkají především výše požadovaného úvěru a celkové doby splácení.

V tabulce můžeme vidět, že v podstatě všechny ukazatele, kromě poplatku za zpracování úvěru, jsou mnohem výhodnější u bankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů.

Celková výše rozdílu	13 590,00 Kč
odečtení poplatku za zpracování (ČS)	-1 000,00 Kč
Rozdíl po odečtení poplatku	12 590,00 Kč

Tabulka č. 4.4

V konečném důsledku by spotřebitel zaplatil u nebankovní společnosti o 13 590 Kč více, než u bankovní. Když vezmeme v potaz jednorázový poplatek za zpracování úvěru u České spořitelny, a odečteme ho od celkového rozdílu, tak zjistíme, že celková výše bez poplatku činí 12 590 Kč. Podle mého názoru je to nemalý rozdíl a každý spotřebitel by si měl pořádně rozmyslet, u které společnosti si bude v případě potřeby spotřebitelský úvěr sjednávat.

4.2 Výsledky internetového dotazování

Pro účely mé bakalářské práce jsem vytvořila internetový dotazník a snažila jsem se zjistit pomocí průzkumu trhu informace potřebné k bližší analýze bankovních a nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů z pohledu spotřebitelů. Zkoumala jsem jak podvědomí o těchto společnostech, tak názory na spotřebitelské úvěry, zda lidé znají tento druh úvěrů, popřípadě jestli už si v minulosti nějaký takovýto úvěr sjednali, a jak byli spokojeni, nebo jestli to mají v plánu do budoucna. Zjišťovala jsem také částky, které by si byli ochotni půjčit a zda věří spíše bankovním institucím, nebo nebankovním společnostem.

Celkem odpovídalo 63 respondentů v různých věkových kategoriích od studentů až po občany v penzi. Co se týče výše příjmu, necelých 64 % dotazovaných se pohybovalo ve stálém měsíčním příjmu do 10 000 Kč/měsíčně.

Dotazník je rozvětven do dvou úrovní. Na první část odpovídali lidé, kteří již možnost spotřebitelského úvěru využili, a druhá část respondentů ještě nemá se těmito úvěry žádnou zkušenost.

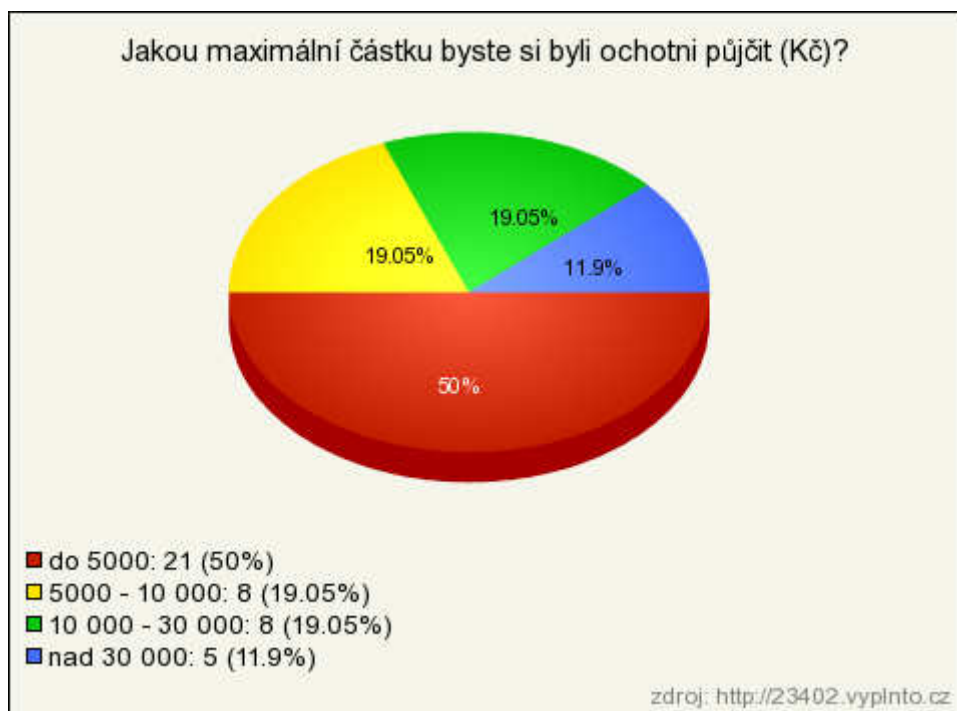
Graf č. 4.1

Z tohoto grafu můžeme vidět, že cca 67 % dotazovaných si v minulosti ještě žádný spotřebitelský úvěr nesjednali. V navazující otázce, zda by si daný úvěr v případě potřeby sjednali, odpovědělo 60 %, že nikoliv.

Graf č. 4.2

Myslím si, že je to způsobeno především šetřivostí dnešní doby a také velkou nedůvěrou k finančním institucím. Dalším důvodem, proč si lidé nechtějí brát úvěry, může být například neschopnost sjednatý úvěr splácet. To vyplývá ze skutečnosti, že 50 % z těchto respondentů by si v případě nutnosti sjednalo úvěr pouze do 5 000 Kč a pouze necelých 12 % dotazovaných by bylo schopno splácet úvěr vyšší než 30 000 Kč.

Graf č. 4.3

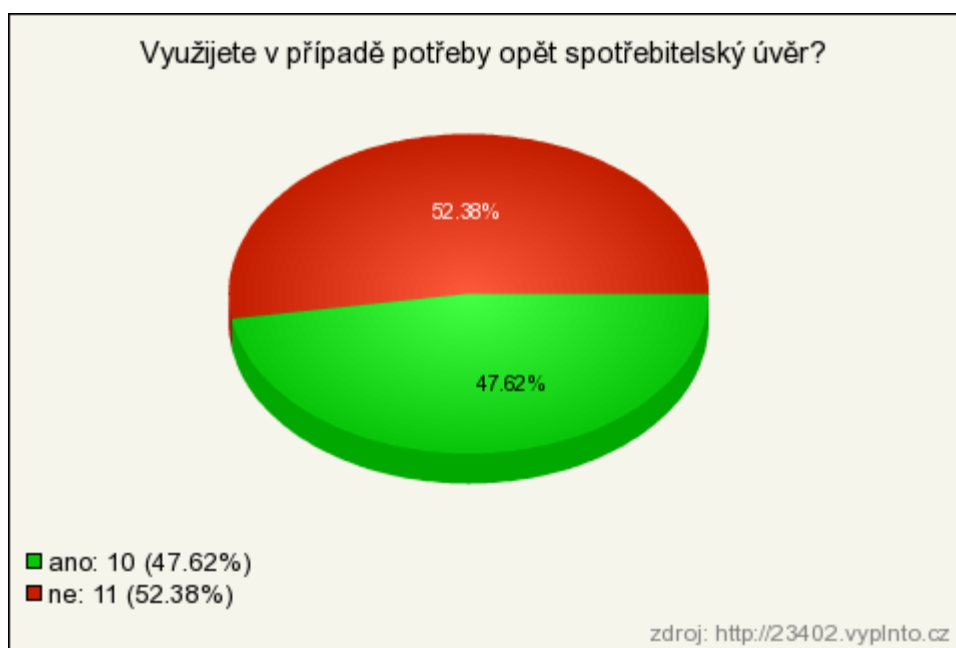
Naproti tomu i lidé, kteří v minulosti již spotřebitelský úvěr využili, si převážně půjčili od 10 000 do 30 000 Kč. Vypovídá to o tom, že jsou i lidé, kteří jsou ze svých příjmů schopni úvěry splácet. Převážná většina si tento úvěr sjednala pro účel pořízení vybavení do domácnosti a byli s těmito půjčkami průměrně spokojeni, což nám znázorňuje výseč modré barvy. Žádný z respondentů nevyužil nejhorší možnosti z nabídky (nedostatečný) a pouze 5 % dotazovaných (oranžová výseč) byli nedostatečně spokojeni. Z toho vyplývá, že u převážné většiny spotřebitelský úvěr splnil většinu očekávání.

Graf č. 4.4

Nejčastěji si lidé sjednávali půjčky u nebankovní společnosti Home Credit, a dále u bankovních společností Česká spořitelna a GE Money Bank.

Více než polovina z dotazovaných lidí, kteří již v nějaké době čerpali spotřebitelský úvěr, by si ho znovu už nesjednali.

Graf č. 4.5

Zajímavé je porovnání dvou grafů s otázkami:

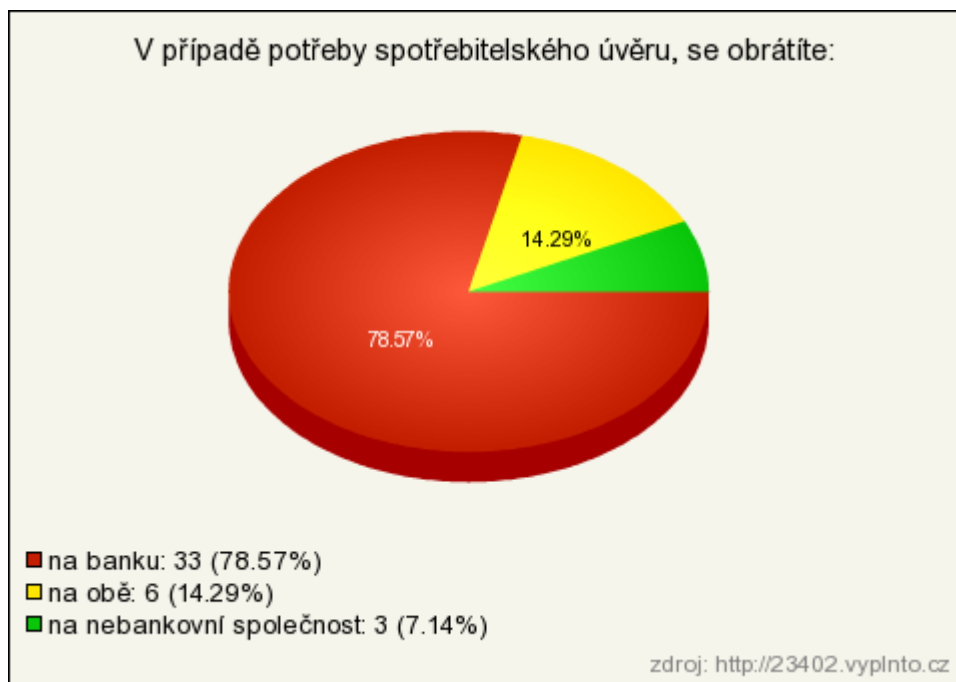
„V případě potřeby spotřebitelského úvěru, se obrátíte:

- a) na banku
- b) na nebankovní společnost
- c) na obě.“

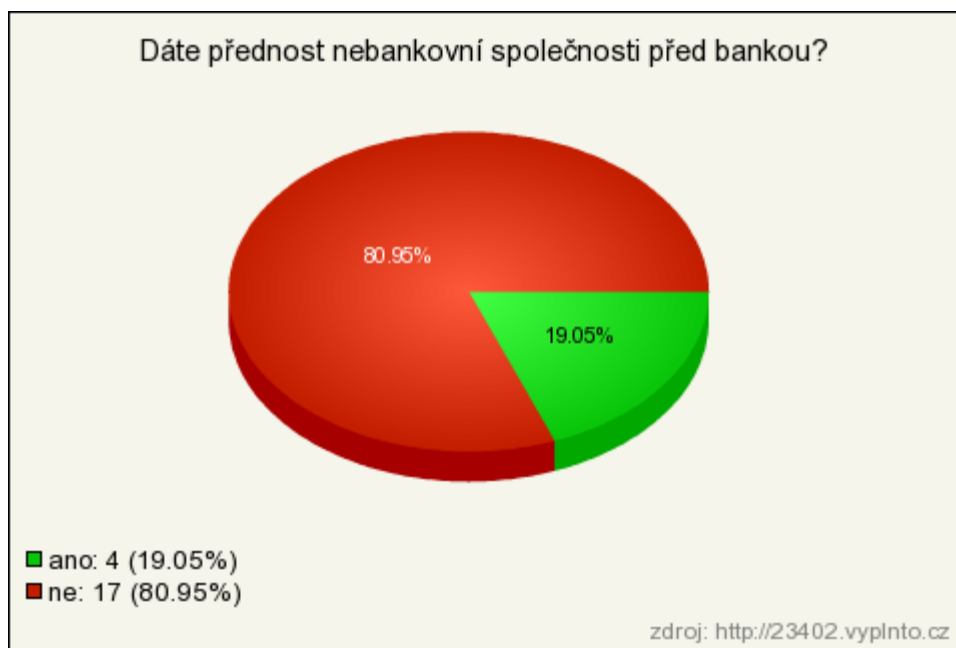
Na tuto výše určenou otázku odpovídali respondenti, kteří ještě nevyužili možnosti sjednat si spotřebitelský úvěr. Na níže položenou otázku byli dotazováni ti, kteří již v minulosti spotřebitelský úvěr čerpali.

„Dáte přednost nebankovní společnosti před bankou?

ANO x NE „

Graf č. 4.6

Graf č. 4.7

Vyskytuje se zde velká shoda v odpovědích, že 80 % všech respondentů, jak těch, kteří spotřebitelský úvěr již měli, tak těch, kteří ho ještě nevyužili, by v každém případě dalo přednost bance k sjednání úvěru před nebankovní společností. Důvodů může být hned několik. Myslím si, že mezi hlavní příčiny patří fakt, že u nebankovní společnosti přeplatíme jednoznačně víc, než u bank. Celkově mají vždy vyšší úroky i RPSN, jak vychází z mého

porovnání v kapitole č. 4.1.3. Tím se nám samozřejmě navýší i měsíční splátky. Dalším důvodem by mohla být důvěryhodnost. Přece jen představa banky nám dává větší jistotu a spolehlivost bezproblémového průběhu, než pochybné půjčky přes internet u nebankovních zprostředkovatelů. To však nemusí být pravidlem u všech existujících bank i „nebank“.

Myslím si, že hlavním důvodem, proč si lidé půjčují u nebankovních společností je, že například u nižších půjček nepožadují doložení příjmů a peněžní prostředky jim bývají poskytnuty na bankovní účet mnohem rychleji než u některých bank.

Ukázka dotazníku viz Příloha č. 6.

5. Závěr

Jak již v úvodu bylo naznačeno, rozhodla jsem se věnovat problematice spotřebitelských úvěrů. V první kapitole jsem se snažila objasnit obecnou ochranu spotřebitele, která dále navazovala na ochranu spotřebitele týkající se oblasti poskytování a čerpání spotřebitelských úvěrů, a to i v souvislosti s evropským právem a integrací. Vysvětlení základních pojmů a vymezení působnosti slouží k lepší orientaci v dané problematice. V další kapitole se věnuji právům a povinnostem jak spotřebitelů, tak i věřitelů. Součástí jsou také státní organizace, které dohlíží na poctivý obchodní styk a morální chování společností poskytující spotřebitelské úvěry. Novinkou v oblasti spotřebitelských úvěrů je nový způsob mimosoudního řešení sporů, a to pomocí finančního arbitra, kterému od roku 2011 byla na toto téma rozšířena působnost.

Informace získané z internetového dotazníku, který jsem zkonstruovala k účelu mé bakalářské práce, jsem použila k výběru dvou institucí a k jejich pozdějšímu rozboru. Z dotazníku jsem se dále například dozvěděla, zda si respondenti v minulosti již sjednali spotřebitelský úvěr, které společnosti dali přednost, nebo v jaké výši se daný úvěr pohyboval.

V závěru práce jsem došla ke skutečnostem, které jsem definovala v úvodu práce. Tím bylo především porovnání obchodních podmínek dvou institucí, bankovní a nebankovní. Nastavila jsem skutečnosti tak, aby bylo na první pohled zřejmé, která společnost je výhodnější a z jakého důvodu. Jednoznačně v tomto boji výhodnějších podmínek vyhrála bankovní společnost. Celková splatná částka se lišila o 20%, tedy o necelých 14 000 Kč ve prospěch bankovní společnosti. Sjednání spotřebitelských úvěrů je v některých případech sice rychlejší u nebankovních institucí, avšak ve finančních ohledech, ať už se to týká úrokových sazeb, RPSN či výše měsíčních splátek, je mnohem výhodnější bankovní společnost.

Myslím si, že každý spotřebitel by si před sjednáním jakéhokoliv úvěru měl dostatečně zjistit všechny podmínky a okolnosti, které se ho týkají. Je pouze na každém nás, kterým podmínkám řekneme své ano.

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

- DOHNAL, Jakub. *Spotřebitelský úvěr. Praktická příručka s příklady a judikaturou*. Praha: Leges, 2011, 128 s. ISBN 978-80-87212-76-9.
- HOROVÁ, Olga. *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2006, 186 s. ISBN 80-245-1106-1.
- HOROVÁ, Olga. *Ochrana spotřebitele*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2004, 136 s. ISBN 80-245-0690-4.
- WACHTLOVÁ, Lucie a Jan SLANINA. *Zákon o spotřebitelském úvěru: Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 328 s. ISBN 978-80-7400-118-5.

Elektronické zdroje:

- Česká národní banka. O ČNB [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/
- ČOI zkontrolovala poskytovatele úvěrů. POLOVINA porušila zákon!. Tn.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/domaci/coi-zkontrolovala-uvery-a-rozdala-pokuty-za-milion.html>
- Jaké změny přinesl nový zákon o spotřebitelském úvěru?. Sdružení obrany spotřebitelů [online]. 2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.spotrebitele.info/informani-kampa/252-jake-zmny-pinesl-novy-zakon-o-spotebitelskem-uvru.html>
- Kdo jsme - kompetence. Česká obchodní inspekce [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.coi.cz/cs/ocoi/kdo-jsme-kompetence.html>
- Kdo je vůbec spotřebitelem?. Businesscenter.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://business.center.cz/business/pravo/ochrana_spotrebitele/otazky-odpovedi.aspx
- K čemu slouží úvěrové registry?. BUČKOVÁ, Veronika. Finance.cz [online]. 2009 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/210471-k-cemu-slouzi-uverove-registry/>
- Mimosoudní řešení sporů. DOLEČEK, Marek. BusinessInfo.cz [online]. 2010 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/mimosoudni-reseni-sporu-opu/1000818/51600/>
- Nákup zboží na splátky. Home Credit [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: http://www.homecredit.cz/cs/produkty/nakup_zbozi_splatky/index.shtml

- Novela zákona rozšířila pravomoci finančního arbitra. BusinessInfo.cz [online]. 2011 [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/bankovnictvi-investovani/rozsirene-pravomoci-financniho-arbitra/1000464/62238/>
- Práva spotřebitele v Evropské unii. BusinessInfo.cz [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/prava-spotrebitela-v-evropske-unii/1000521/7893/>
- Spotřebitelský úvěr: Účelový úvěr na platby za služby či zboží. Česká spořitelna [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/spotrebitelsky-uver/o-produktu-d00012962>
- Spotřebitelské úvěry: Rozhodování sporů v oblasti spotřebitelských úvěrů. Kancelář finančního arbitra [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.finarbitr.cz/cs/spotrebitelske-uvery.html>
- Stručný průvodce úvěrovými registry. LLCB [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.llcb.cz/sqlcache/pruvodceuverovymiregistry.pdf>
- Více o půjčce. CSPůjčka [online]. [cit. 2012-05-17]. Dostupné z: <http://www.cspujcka.cz/viceopujcce/>

Právní předpisy:

- Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru
- Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru
- Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Seznam zkratek

ES	Evropské společenství
LIBOR	London InterBank Offered Rate
PRIBOR	Prague InterBank Offered Rate
BRKI	Bankovní registr klientských informací
NRKI	Nebankovní registr klientských informací
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČNB	Česká národní banka
OZ	občanský zákoník
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále je VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2011

.....

Ivana Pallová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Ukázka smlouvy o spotřebitelském úvěru
Příloha č. 2	Formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru (Příloha č. 6 k zákonu č. 145/2010 Sb.)
Příloha č. 3	Návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem
Příloha č. 4	Formulář „Potvrzení zaměstnavatele o výši pracovního příjmu zaměstnance“ od České spořitelny
Příloha č. 5	Formulář „Potvrzení o výši příjmů“ od Home Credit
Příloha č. 6	Dotazník